

Göteborg, april 2015

Ärendets diarienummer: 537-34925-2014
Att: Vattenmyndigheten i Västerhavet
40340 Göteborg

Naturskyddsföreningens länsförbund i Bohuslän, Halland, Norra Älvsborg, Skaraborg och Södra Älvsborgs gemensamma synpunkter på samrådsunderlag för Förslag på åtgärdsprogram för Västerhavets vattendistrikt, Bilaga 1: Sammanställning per åtgärdsområde, 2015-2021.

Ovanstående kretsar och länsförbund av Naturskyddsföreningen har tagit del av Länsstyrelsen i Västra Götalands inbjudan den 1 november 2014 till samråd i rubricerade ärende med samrådsunderlag. "Bilaga 1: Sammanställning per åtgärdsområde" är en del av åtgärdsprogrammet för Västerhavets vattendistrikt, där varje del från vår sida behandlas i separata yttranden.

Nedan följer våra synpunkter. Dessa följer samrådsunderlagets åtgärdsområden.

Åtgärdsområde 38. Viskan

Fysisk påverkan

Prioriteringen av åtgärderna i den preliminära bedömningen känns rätt, men ändå några synpunkter på faktorer som kanske bör följas upp.

-Veselången. Muddringen som utförts i huvudfåran den motverkar tankarna med svämplan.

Veselången torde väl vara den största svämplanen i Viskans vattensystem.

Skogsbruket

Ganska omfattande kalhyggen har gjorts i närheten av Häggån (biflöde till Viskan) under vintern 2014/15. Uttaget av GROT har varit hårt . Stora ytor blottlagda med bara jorden kvar. Området gränsar till Häggån. Risken för sedimentavgång till Häggån är stor vid kraftiga regn.

Skogsbruket måste ta ett större ansvar för vattenvården. Det måste till lagändringar om det skall hända något där. Dikningen av skogsmark borde kollas upp. Det finns exempel på för djupa diken och diken som leds direkt i eller från sjöar.

Övrig verksamhet

Skydds zoner vid vattendrag är bra, men det gäller att inte sila mygg och svälja kameler eller hästar om vi så vill. Vid Surtan (biflöde till Viskan) i Hajom, Mark anläggs en stor travcampanläggning med plats för 160 hästar. Stallar, hagar och rundbana uppförs på ett relativt liten koncentrerad yta. Vissa delar inom strandskyddsområde. Det finns betydande risker att närsalterna ökar i Surtan på grund av detta.

LIS- områden som nu poppar upp på flera ställen i Marks kommun är också ett problem. Dagvattnet från hårdgjorda ytor kan öka och påverka vattenmiljöerna negativt.

På senare tid har det anlagts dammar i Fritsla. De är nu uppe i sex stycken. När den första dammen var färdig för några år sedan, brast den efter ett skyfall. Mängder av jord och grus rann ut i Häggån. Finns det någon tillsyn av dessa dammar? Om det händer liknande skyfall finns ju risken att de också brister. I en bäck som dämmts upp gick det tidigare upp öring. Finns det liknande mindre dammar på andra ställen som tillkommit på senare tid?

I Marks kommun finns det gamla avfallsdeponier som är kartlagda och åtgärdsplanerade.

En av dessa finns i Fritsla. Det finns misstankar om att industriavfall dumpats där bland annat från en kemisk industri. Tippen är nedlagd sedan mitten av 70- talet. Förra året avverkades alla träd som växt upp på tippen och en alsumpskog alldeles intill. Förbi tippen rinner en bäck som rinner ut i Häggån. Avståndet till Häggån är knappa kilometern.

Åtgärdsområde 40: Vänern och dess närområde

Problemet med igenväxningen av Väterns småöar, holmar och stränder bör tydligare återspeglas i åtgärdsprogrammet. Igenväxningen har skett mycket snabbt de senaste åren efter att man infört en tappningsstrategi som håller nere höga vattennivåer.

En tillfällig naturanpassad reglering av Vänern måste tillämpas innan en långsiktig lösning på regleringsproblematiken uppnås. En långsiktig lösning kräver ett omfattande utredningsarbete och åtgärder som tar mycket lång tid. En fortsatt tillämpning av nuvarande regleringsstrategi medför oreparerbara skador på Väterns natur- och rekreativmiljö.

En tillfällig naturanpassad regleringsstrategi som grundas på Callunas förslag till naturanpassad reglering⁰¹ och SMHI:s tillhörande förslag till tappningsstrategi⁰² bör kunna tillämpas efter ett fåtal ytterligare utredningar och kompletteringar. Ett arbete som endast kräver begränsade ekonomiska och administrativa resurser.

Enligt 2008 års överenskommelse mellan Länsstyrelsen i Västra Götaland och Vattenfall om en ändrad tappningsstrategi kan överenskommelsen förlängas längst till och med 31 december 2012. Överenskommelsen har därefter avtalsstridigt förlängts med ett år i taget och gäller nu till och med 31 december 2015. Det är uppenbart att en ytterligare förlängning inte får ske utan att överenskommelsen omarbetas.

Åtgärdsområde 42: Ätran

Ätran är dricksvattentäkt som förser stora delar av Falkenbergs kommun samt delar av Borås, Ulricehamn och Svenljunga kommuner med vatten. Den måste bevaras i god status och får inte utsättas för förorenande utsläpp. Krav ska ställas att vid t.ex. brand i något större företag (t.ex. Gekås) ska brandsläckningsmedel inte kunna nå Ätran eller dess biflöden.

I samhällsplanering ska hänsyn tas till översvämningsrisker, som i Ullared och Vessigebro.

Krav ska ställas att jordbruksmarker utmed Ätran och dess biflöden ska vara bevuxna även vintertid för att hindra/begränsa att näringsämnen läcker ut i vattendragen.

Biflödet Vinån har väldigt höga näringsämnesvärden. Jordbruksmarkerna sluttar mot ån och ökade åtgärder måste vidtas för att minska fosfor- och kväveläckaget.

Nuvarande kalkningsinsatser ska fortsätta och även utökas.

Vandringshinder ska undanröjas, till förmån för bl.a. laxfiskar och ål.

Ätran och Viskan har många gamla försyndelser som det finns viss koll på men det kommer nya både kända och okända utsläppskällor hela tiden, här är både fler mätningar efter miljögifter och sökande efter utsläppskällor mycket viktigt. Både Ätran och Viskan har stor påverkan på andra vattendrag där de rinner fram.

Med vänliga hälsningar

Naturskyddsföreningen i Bohuslän

Gerhard Olofsson, vice ordförande

Hallands Naturskyddsförening

Tommie Fagerberg, ordförande

Naturskyddsföreningen i Norra Älvsborg

Ingvar Andersson, ordförande

Naturskyddsföreningen i Skaraborg

Ulla Kjellander, ordförande

Naturskyddsföreningen i Södra Älvsborg

Ingegerd Borg-Saviharju, ordförande

Naturskyddsföreningen i Mark

Lars-Åke Andersson, ordförande

Falkenbergs Naturskyddsförening

Margareta Bengtsson, ordförande

01) Koffman, A., Lundkvist, E., Hebert, M. och Thorell, M. (2014).

Vänerns tappningsstrategi - Effekter och konsekvenser för flora, fauna och friluftsliv. Calluna AB.

02) SMHI:s Dnr: 2013/343/9.5

Länsstyrelsens Dnr: 502-6290-2012